

СТАНОВИЩЕ

от проф.д.ю.н. Боян Станков,
член на научното жури по процедурата
за защита на дисертационен труд на *Галина Димитрова Ковачева*
на тема „*Превенция на престъпността на непълнолетните*”
за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по
професионално направление 3.6. „Право”,
докторска програма „Криминология”

1. *Галина Димитрова Ковачева* е представила за защита пред научно жури дисертационен труд, разработен от нея като докторант на самостоятелна подготовка.

Дисертацията е в обем от 301 стр., от които 190 стр. изложение, 15 стр. библиография и 96 стр. приложение. Използвани са 210 източника – 129 на кирилица и 81 на латиница.

Трудът е посветен на много актуален проблем – *превенцията на престъпността на непълнолетните*, който е изследван в годините от много автори, по отношение на който са посветени много публикации у нас и в чужбина и който си остава многооспорван, както в теоретичен план, така и при решаване на основни практически задачи. В изследваната област се пресичат научни и организационни интереси на представители от научни области на знанието и държавното устройство, в резултат на което се достига до важни, в т.ч. и законодателни решения, които могат да застрашат системата за противодействие на противообществените прояви и престъпленията на непълнолетните. Опитите за реформи се оказват обикновено прибързани и недостатъчно обмислени. Непълнолетието, безспорно, е от най-отговорните възрасти и всяко недобро решение, може да причини непоправими вреди.

Галина Ковачева заслужава признание за решението си да изследва точно тази система, която и понастоящем търпи критики, предлагат се решения за нейното изменение с цел постигане на по-голяма ефективност на превенцията на престъпността на непълнолетните.

2. Дисертационният труд е разделен на *три глави*: „Престъпност на непълнолетните” с четири параграфи; „Система за превенция на престъпността на непълнолетните” с два параграфа и „Нови подходи в превантивната политика по отношение престъпността на непълнолетните” с три параграфа. *Приложението*, което е част от дисертацията е твърде обемно – състои се от 96 стр., дава възможност да се проследи пътят на изследването и основанията за направените научни изводи.

Галина Ковачева е проучила голяма по обем специална литература – българска и чуждестранна, което ѝ е позволило да обхване изследвания проблем в пълнота. Докторантът е изучила задълбочено сложните теоретични, практически и нормативни аспекти на сложната проблематика.

3. Дисертационният труд е опит да се продължи прекъснатата от години традиция за изследване на проблемите на превенцията на престъпността на непълнолетните в цялост – престъпност и система за противодействие на престъпността. Това обяснява използването на резултати от криминологични изследвания от 60-те, 70-те и 80-те години, след което емпиричната криминология изпадна в криза. Особено изследването на системата за противодействие.

Галина Ковачева умело е преодоляла традиционното обвързване на *малолетни* (до 14-годишна възраст) и *непълнолетни* (14-18-годишна възраст) в областта на борбата с противообществените прояви на малолетните и противообществените прояви и престъпността на непълнолетните, изследвайки престъпността на непълнолетните, което я предпазва от излизането от темата. Подходът е подчинен на целта да се изследва престъпната дейност на

наказателноотговорните лица, при отчитане на предпоставките по чл. 31, ал. 2 НК.

4. Достойнство на дисертацията е конкретното изследване на системата в района на Черноморието – в областите Добрич, Варна и Бургас. Изследването на системата в страната, в т.ч. в контекста на Европейския съюз, с регионалното изследване, основано на емпириката, дава възможност да се разкрият положителните страни и слабостите в нейното поведение. Разширяването и обогатяването на емпиричното познание е изключително потребно в един тежък период от развитието на приложната криминология в България.

5. Проведеното изследване е дало възможност на *Галина Ковачева* да обоснове научно необходимостта от изграждане на система за превенция на престъпността (общата) и на непълнолетните в частност, на принципа на децентрализацията.

В страната са познати немалко програми и стратегии за борба, респ. противодействие на престъпността. Въведената с Единната програма за борба с престъпленията и другите правонарушения и противообществени прояви от 1975 г. децентрализация беше фактически изоставена. Докторантката отива подалеч, тя препоръчва *de lege ferenda* вземането на законодателно решение, с което да се отговори по-пълно на управлението на превенцията и контрола над престъпността, включително и на престъпността на непълнолетните, като подсистема от една глобална система – тази на общата престъпност в страната.

6. В „*Нови подходи на превантивната политика по отношение на непълнолетните*” (Глава III) се изследва международния опит, което значително обогатява дисертационния труд. Отделя се оправдано внимание на актуалния въпрос за възможните и необходимите *партньорства* в превенцията на престъпността на непълнолетните, както и на въпроса за участието на частния бизнес в тази дейност.

7. *Галина Ковачева* разширява познанието у нас за *възстановителното правосъдие* по отношение на непълнолетните. Засягат се правни институти като

медиацията и отклоняването на непълнолетни от наказателно правосъдие. Известно е, че много от съвременните идеи за организация и управление на превенцията имат различни тълкувания и се правят недостатъчно теоретично изяснени предложения за значителни реформи.

8. Докторантът е посочила 13 научни публикации по темата на дисертационния труд, доказателство за сериозните ѝ научни търсения и представяне пред научната общност на резултатите от изследванията. Публикациите на Г. Ковачева се отличават със стил и задълбоченост. Съдържанието на представения автореферат на дисертация отговаря на изискванията и отразява коректно основните положения и приноси на труда.

9. Резултатите от изследването на Галина Ковачева заслужава да бъдат обсъдени с оглед на евентуална реформа.

Заключение: представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на чл. 47 от Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” и на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Може да се направи оценка, че трудът *обогатява съществуващи знания* (чл. 52, ал. 4, т. 1 от Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”).

С оглед на изложеното препоръчвам убедено на *Галина Димитрова Ковачева* да се даде образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. „Право”, докторска програма „Криминология”.

Дал становището:

/проф.д.ю.н. Боян Станков/

Варна, 16.11.2012 г.